



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 543/2017-87

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. apríla 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a zo sudcov Milana Ľalíka a Petra Brňáka prerokoval prijatú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátkou JUDr. Dr.ssa Dašou Kopernickou, Chabenecká 3, Banská Bystrica, vo veci namietaného porušenia základného práva garantovaného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 127/2000 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 127/2000 porušené boli.

2. Okresnému súdu Banská Bystrica prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 127/2000 konať bez zbytočných priťahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 8 000 € (slovom osemtisíc eur), ktoré je Okresný súd Banská Bystrica povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 312,34 € (slovom tristodvanásť eur a tridsaťštyri centov), ktorú je Okresný súd Banská Bystrica povinný vyplatiť na účet jej právnej zástupkyne JUDr. Dr.ssa Dáše Kopernickej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. októbra 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie v záhlaví označených práv postupom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 127/2000, ktorý vo veci odškodnenia ujmy na zdraví nerozhodol do podania sťažnosti.

2. Sťažovateľka žiadala vysloviť porušenie označených práv v konaní pred okresným súdom, prikázať mu konať bez zbytočných prieťahov, priznať jej primerané finančné zadosťučinenie v sume 50 000 € a náhradu trov konania v sume 312,34 €.

3. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci vyjadril predseda okresného súdu, ktorý v liste zo 16. februára 2018 uviedol, že k predĺženiu konania došlo z objektívnych dôvodov (zmena sudcov, znalecké dokazovanie a pod.), ale aj tak ju uznal za dôvodnú.

4. Sťažovateľka v replike žiadala zohľadniť najmä svoj zlý zdravotný stav a neistotu v dôsledku zdĺhavého odškodňovacieho konania.

5. Požiadavka rýchlosti súdneho konania sa stala ústavným princípom, pretože časový horizont toho, kedy sa účastníkovi dostáva konečné rozhodnutie vo veci, je neoddeliteľnou súčasťou práva na fair proces v jeho časovej dimenzii. Preto je vecou

štátu organizovať svoje súdnictvo tak, aby princípy vyslovené v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru boli rešpektované a prípadné nedostatky v tomto smere (aj objektívneho charakteru) nešli na ťarchu účastníka, ale súdu.

6. Ústavný súd nie je súčasťou súdnej sústavy a neprislúcha mu právo dozoru nad rozhodovacou činnosťou všeobecných súdov. Do rozhodovacej činnosti súdov je v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy ústavný súd oprávnený zasiahnuť iba vtedy, ak boli ich konaním alebo nadväzujúcim rozhodnutím porušené ústavou (dohovorom) zaručené základné práva a slobody sťažovateľa.

7. Ústavný súd preskúmal konanie na okresnom súde z pohľadu dôvodov namietaných v podanej sťažnosti a dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľky je dôvodná.

8. Ústavný súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach vyjadril, že medzi základné princípy právneho štátu patrí okrem iného aj právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, resp. právo na vybavenie veci v primeranej lehote, ktoré je nedeliteľnou súčasťou práva na spravodlivý proces garantovaného v čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 6/2017).

9. Prieťahy v konaní či neefektívna činnosť orgánu verejnej moci sú ústavným súdom hodnotené ako iný zásah orgánu verejnej moci, ktorý môže byť jednorazový či viacrázový, protiprávny a zároveň aj protiústavný útok týchto orgánov proti základným ústavou zaručeným právam (slobodám), ktoré v čase rozhodovania ústavného súdu predstavuje trvalé ohrozenie právne existujúceho stavu, pričom taký útok sám osebe nie je výrazom (výsledkom) riadnej rozhodovacej právomoci týchto orgánov. Z tej fakticity musí preto následne vyplynúť, že dôsledkom takého zásahu orgánu verejnej moci nemožno čeliť inak než ústavnou sťažnosťou a na ňu nadväzujúcim nálezom ústavného súdu.

10. K otázke posudzovania dĺžky konania a jej primeranosti (resp. neprimeranosti) sa tak opakovane pripomína, že túto nemožno vyjadriť numericky, lebo je podmienená objektívne charakterom prejednávanej veci a musí byť skúmaná s ohľadom na konkrétne

okolnosti prípadu, zložitost' veci, požiadavky na vykonávanie dokazovania v priebehu konania, ako i správanie účastníkov a samotného súdu; do úvahy je pritom nutné vziať i to, čo je pre sťažovateľa v konaní predmetom sporu, resp. jeho význam (porovnaj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Záborský a Šmáriková v. Slovensko).

11. Záver o tom, či dĺžka konania je ešte primeraná a či už nie je, možno teda formulovať vždy s ohľadom na uvedené faktory, ktorými bolo konanie bezprostredne ovplyvnené, pričom pri posudzovaní dôvodnosti tvrdenia o porušení práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je nutné ku každej veci pristupovať individuálne a zvažovať, či s ohľadom na okolnosti prípadu ide o priet'ahy neodôvodnené, t. j. či sú pričítateľné súdu, a teda zakladajúce porušenie práva na prejednanie veci bez zbytočných priet'ahov. Toto právo totiž nie je dotknuté, ak sú priet'ahy spôsobené výlučne konaním účastníka, prípadne ak ide o vec, keď dĺžka konania zodpovedá jej zložitosti. V takých prípadoch trvanie konania istú dobu spravidla nie je nedôvodné a potreba zásahu ústavného súdu nie je daná.

12. V posudzovanej veci však už nie je primárne prehliadnuteľné, že konanie o náhradu škody na zdraví sťažovateľke pred okresným súdom trvá už od roku 2000 doteraz, teda takmer 18 rokov a stále nie je právoplatne meritórne rozhodnuté. Prekážky ďalšieho postupu v konaní nemožno uspokojivo odôvodniť ani viacnásobnou zmenou zákonného sudcu či potrebou znaleckého dokazovania, pretože v uvedenej dobe musí byť každá vec právoplatne skončená. Vzhľadom na túto extrémnu dĺžku konania ústavný súd nepovažoval vôbec za významné podrobnejšie skúmať príčiny týchto priet'ahov, pretože ani právne či skutkovo sebanáročnejší spor nesmie trvať v právnom štáte takú dlhú dobu.

13. Ústavný súd vzhľadom na všetky uvedené dôvody uznal podmienky svojho zásahu do priet'ahov v doterajšom konaní okresného súdu, vyslovil porušenie vo výroku uvedených základných práv a prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných priet'ahov (čl. 127 ods. 2 ústavy).

14. Ústavný súd môže priznať tomu, koho základné práva boli porušené, aj primerané finančné zadosťučinenie [čl. 127 ods. 3 ústavy, § 56 ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)]. Ústavný súd uznal za odôvodnené priznať sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie v sume 8 000 €, ktorú považoval s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu a predmet konania za primeranú.

15. Podľa čl. 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi, aby úplne alebo sčasti uhradil druhému účastníkovi jeho trovy konania. Aj v tejto veci sa ústavný súd rozhodol priznať sťažovateľke úhradu za dva úkony právnej služby v celkovej sume 312,34 €, pričom sumu uložil zaplatiť okresnému súdu na účet jej právnej zástupkyne (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. apríla 2018